



Illustreret Familieblad

Ole P. Westerm
Jan 91

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr. 12.

Illustreret Familieblad
udkommer hver Uge og koster 1 Dollar
pr. Aar, ufravigelig i Forstud

Den 25de Marts 1893.

Illustreret Familieblad
udgives af C. Bulfsberg,
Decorah, Iowa.

7de Aarg.

GUD RÅDER FOR HVAD AARET OS SKAL BRINGE.



Ved Aarsskiftet.

1892—1893.

Se Aaret glider paa stormfuld Sky
Ind i det evige dunkle,
Og i det dæmrende Morgengry
En Nytaarsstjerne mon funkle.
Det gamle Aar i Stormens Brag
Farvel nu til os siger. —
Det ny med Haabets Vingeslag
Af Fremtids Skjød opstiger.

Men Du som nu med vemodigt Blik
Paa Aare skuer tilbage —
Du sikkert mere at skue fik
End Storm og Smerte og Klage.
Du mærker nok den stille Lyd,
Der gjennem Mindet taler
Om ham, der al vor Sorg og Fryd
Med Visdoms Haand udmaaler.

Vel mangt et Haab i det gamle Aar
Blev lagt i Linet paa Baare
Og lod tilbage i bange Kaar
De Hjerter opløst i Taare.
Dog tidt man saa af Sorgens Flod
En Rose skjøn oprinde —
Guds Kjærlighed den Lægerod
Kan Sjælens Saar forbinde.

Der fløj en Engel i herligt Skrud,
Dens Vinger vare saa hvide, —
Den kom med Trøstens og Fredens Bud
Til dem, som sukke og lide.
Den sang saa sødt om Herrens Raad
Til Støvets Graad at lindre —
Om ham, der borttog Dødens Braad
Og gjorde Sorgen mindre.

Gud Herren ære! — En Frelser født
For Adams Slægt i det dunkle! —
Saa Englesangen saa herligt lød,
Mens Himlens Lystakler funkle.
Da tændtes Haabets Lys paa Jord
Og Troen saa Guds Hjerte.
Den Kjærlighed saa understor
Skal lindre al vor Smerte.

Ak maatte nu i det nye Aar
De Toner videre klinge
Og rundt i Verden for Hjertets Saar
En himmelsk Livsbalsom bringe
Og ildne op til ædel Strid
For Lysets Sag paa Jorden,
Til hist ved Himlens Nytaarstid
Vor Tro til Syn er vorden.

J. G. Ryther.

Jernbanesituationer.

Af V. L.

Guds Beje.

IX.

Jeg har altid fundet Jernbaneturen igennem Slesvig at være en af de tristeste i den hele vide Verden. Eggen, man kommer igennem, forekommer mig karakterløs og forholdsvis lidet beboet; Stationerne ere smaa og ualmindelig tarvelige og dertil beliggende ude paa den øde Mark med smaa Sidebaner ned til Østfjstens Byer. Saadan er Hovedbanen, og Bestbanen igennem Marsten er ikke fornøjeligere. Det hele stemmer mig regelmæssig nogle Grader ekstra ned i Frelidighed og Livsmod. I dag var dette endnu mere Tilfældet end ellers, efter som jeg i Forvejen var syg og forknudt.

Længe havde jeg stridt med et gammelt Dødsstrid og bedet; men det tog snarere til end af, og under et voksende Tryk paa Sjæl og Legeme havde jeg med svundne Forhaabninger slæbt mig igennem Sommerens sidste Dage. Det faldende Løv mindede mig nu stærkt om den kommende Vinter, og Hjertet sank i mig.

Med sine, usynlige Traade styrer Herren vor Gud vore Beje, altid mod Lyset, altid i Retning af Faderhjemmet heroventil, altid i forudseende, utrættelig Kjærlighed, dog ofte krydset af os selv i vor Blindhed, Egenind og Uforstand, men selv da i utrættelig Langmodighed, forsøgende om igjen ad andre Beje og paa andre Maader at berede os til at tage imod noget af al den Naade, han sidder inde med til os.

En skøn Dag holder saa en liden gul Sig for min Dør, og en Ven af mig stiger ned.

„Hør, jeg er kommen i Tanker om, at Du havde godt af at komme ud at rejse lidt. Jeg tager imorgen en Tur over til Slesvig til min Broder; tag med!“

Rejse! — Ja men hvorhen? Til Tønder? hvad skulde det hjælpe?

„Du kan jo rejse videre,“ falder min Hustru ind. „Rejs sydpaa — til Italien — til Rom; der har Du jo dog altid haft lyst til at komme. Prøv om en Rejse ikke kan hjælpe Dig. Du trænger til Forandring, til at komme ud; Du gaar tilgrunde paa denne Maade. Tag imod Tilbudet, rejs med Gud og kom hjem til os igjen, naar Du har hentet Dig nyt Mod og nye Kræfter!“

Der ligger altid et Haab skjult i en Rejse. Er ens Himmel mørk og overtrukket, er man forpint i det Gamle, da blinker der lig Stjerner lyse Muligheder frem fra det Nye.

„Nu vel, jeg rejser!“

Jeg rejste, min Ven, hans Hustru og jeg. Vi tog over Ribe. I blandt mine Papirer finder jeg nogle Smaannotitser fra denne Rejse, som jeg hid sætter:

Ribe er en liden, gammel By omkring en vældig stor, forfalden Domkirke, en liden By med en liden Nutid, men med en kongelig Fortid langt ude i Middelalderen.

I dag stort Kvægmærked. Bladsen om Domkirken er saa besat med Kvæg, at man kun med Besvær manøvrerer sig igennem. Over Gang man standser for at se opad Domkirken og gjør Forsøg paa at sætte sig tilbage til Waldemar Seiers Dage — bums! har man et Par unge Stude ind paa sig, som ganske ublidt støder en tilbage i Nutidsbetragtninger.

Overalt handles der om Kreaturer paa vesterjydsk Sprog og paa vesterjydsk Maner:

„Naa Hans Krenjen! faa Do saa und mæ'en?“

„Næ — et ammerle'es end a har saa.“

Saa holder den ene sin flade Haand ud, og den anden slaar sin Haand imod den, saa det kladser.

„Naa Do saa und mæ'en?“

„A har sjæl kjøst en. — A brø'er mæ slet et om aa jar en.“

„Saa ve Do saa o æ Marken mæ en?“

„Bræk et over! Bræk et over!“ siger saa en Mand, der staar hos.

Man slaar hinanden gjentagende i Hænderne, og jeg forstaar, at Handelen er sluttet.

Derefter besaa jeg med Glæde den gamle Domkirke med alle dens Herligheder. Fra Taarnet over ser man Eggen i Miles Omfreds; ud mod Vesterhavet

strækker sig Byens fede Markenge, hvorigjennem Laen snør sig op om Byen. Min ledsager peger paa nogle Smaaforhøjninger i Terrænet, hvor røde Murstensbrokker titte frem af Grønsværet, „Riberhus,“ siger han, „Ruinerne af Riberhus.“

„Riberhus“ — gjentager jeg ved mig selv — og som ved Slaget af den Ingemannske Tryllestav stod det slufs igjenopbygget for mit Syn: en Kongeborg med Mur, Taarn og Tinder, med Grave og Kanaler, med Vindelsbro og harniskklædte Mænd og Riddere. Jeg ser Taarnvægteren kygge med sin Haand for Solen, og i det Fjerne skimter han og jeg en Trup af Ryttere i stærkt Gallop mod Borgen. Men forrest en, mer vældig end de andre, en Helt, en Konge, der rider Vædderidt med selve Døden; thi som det hedder i Folkesangen: „Dronning Dagmar ligger i Ribe syg“ og om Dannerkongen Waldemar Seir:

„Der han red over Randbøl Hede,
Da fulgte ham femten Svende,
Der han kom til Ribe Bro,
Da red den Herre alene.“

Men af! hvem kan ride omkap med Døden?

„Der var stor Dnk i Fruerue,
Alle de Fruer græde;
Dagmar døde i liden Kirstens Arm,
Der Kongen red op ad Stræde.“

Dog vækkes hun tilbage ved en Fællessøn af alle, saa at Kongen faar talt med hende endnu engang, og hun faar bekendt om de Silkeærmer, som hun har svært om Søndagen, og faar gjort Forbøn hos Kongen for de Fangne og de Frelste osv., hvorefter Englens atter henter hende tilbage til Himlen.

Det var et Pust fra Riddertiden; ick sandt? Men som jeg i disse Tanker med Blikket følger Laens Bugtning gennem de flade Egne, dukker pludselig af Laen op et Barndomsminde og forlanger Forrettede.

Det var i Lasten af en tom Høbaad, at jeg gjorde min første Søtur nemlig fra Fano til Ribe og der for første Gang smagte Søhygens Kvaler. Ankommen til Ribe, bragte jeg saa fra Bestemoder Hilsen til Byens bedste Folk. Jeg hører endnu den ventlige Stemme (skjønt nu forstummet for rære end forgette Nar siden): „Hvor den stakkels Gut ser forkommen ud! Na, Kathrine! giv ham et Glas Vin, at vi kan faa ham levende igjen.“

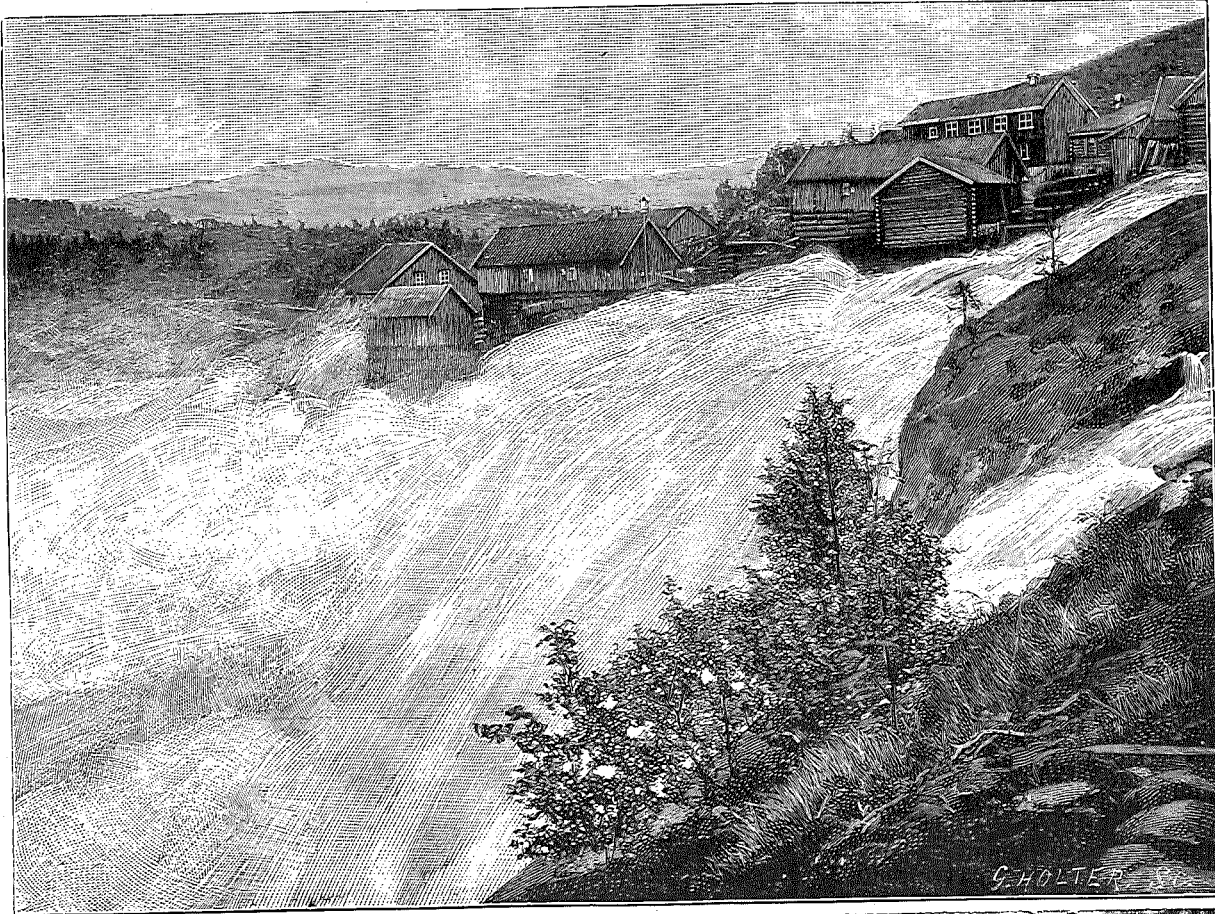
Jeg drak. Jeg mindes den Fornemmelse endnu; det var ret som i Eventyret: jeg voksede, mens jeg drak; jeg blev saa stor og stærk, saa tapper og saa fornem — ja Prins af Blodet — saa jeg kunde med Lethed dræbe Dragen nu, om den blot vilde v se sig — og fri Prinsessen. Paa Gaden mente jeg at kunne springe over alle Riber-Gutter, ja næsten flyve kunde jeg; og da vi mødte Byens største Slagter, jam med den store røde Næse, da fik jeg lyst at slaas. Men til Middag var det underligt, saa vanskeligt det var at træffe de Pandekager; jeg maatte med Gaslen stikke efter dem som efter Ringen, naar man rider Karusjel, og der var mangen Ikke-Træffere; og Blaabærene faldt af og ned i Melken igjen, og Skeen vendte sig, og saa — blev alting borte — jeg faldt isøvn.

Jo, jeg har været før i Ribe — jeg. Det var min første Debut som Vindriffer — og hvo: mindes man det Første!

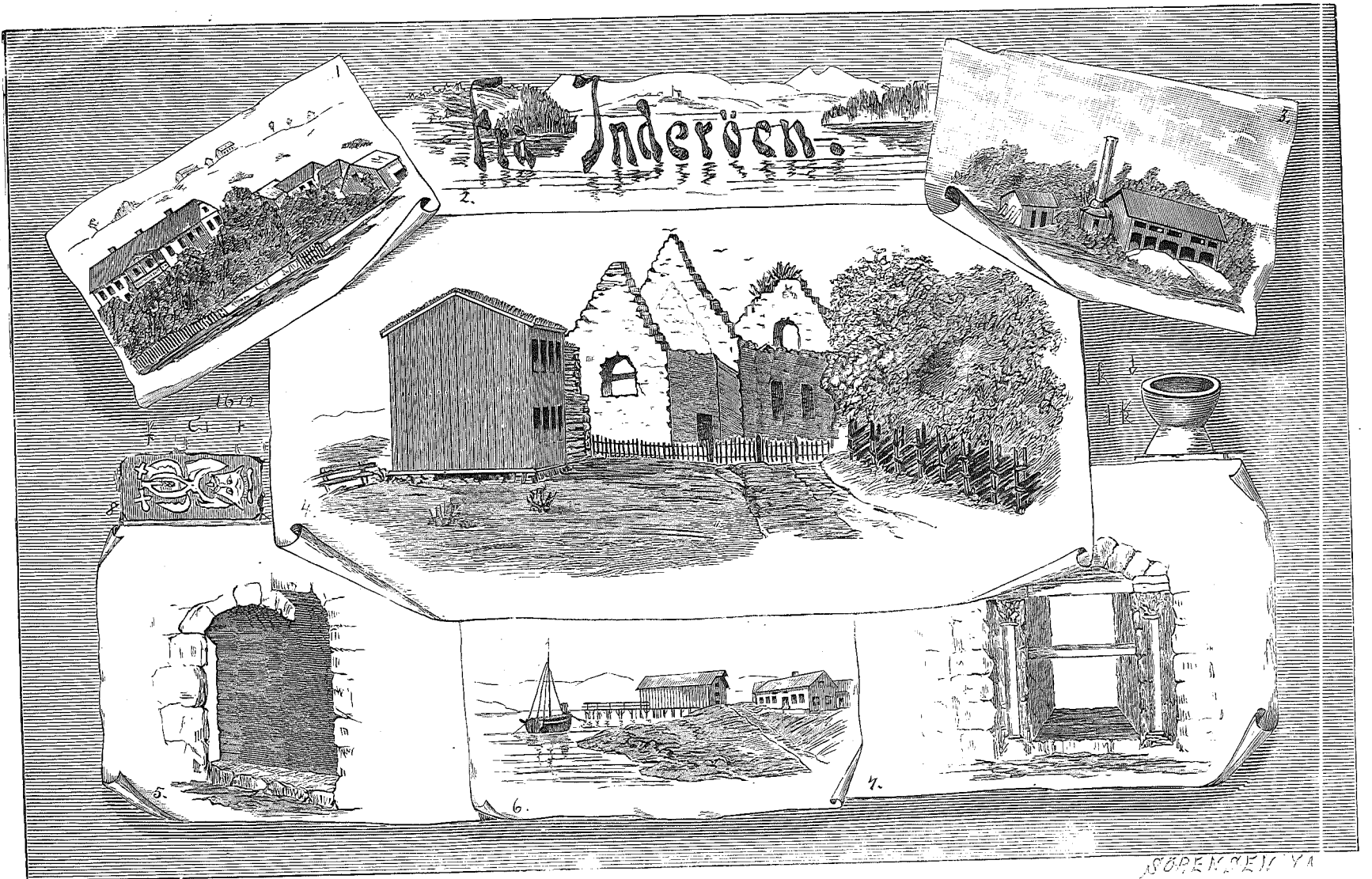
Vi høre igennem Tønder By. Man mærker straks det Fremmede; der er en kjendelig Forskjel fra de danske Kjøbsteder. Gjendommeligt for de flesvigste og holstenste Byer er de udbyggede Karnapvinduer, samt at Husgavlene hyppigt vende imod Gaden, hvad der uvilkaarligt minder en om Hansfæder-Perioden med de mærkelige „Kjøbmands-Republiker.“

Straks udenfor Byen lave Enge, halvt under Vand. Vi bøje fra Hovedlandevejen ind paa en Amtsvej, som er simpel, og derfra ind paa en Bivej, som er skrækkelig; Mudder, Vand og Huller til højt op paa Hjulene.

Saalangt Djet rækker kun flade Marker med græssende Kvæg, inddelt med dybe, brede, vandfyldte Grøfter og indhegnede med Metaltraad, næsten intet Agerbrug, kun Græs. Hift og her med lange Mellemrum ser man en enlig Gaard med et Par tynde, forblæste Træer. Kvæget paa Marken er det eneste



Haugfossen i Modum.



Fra Inderøen. Efter Tegning af Fabricius Hansen.



Fra Stavanger. Efter Tegning af Olaf Krohn.



Kystlandskab, Motiv fra Karmøyen. Efter Tegning af Fr. Rølstø.

„Fortæl.“

„Jeg var ved Handelen som ganske ung — i Stuttgart — (Jeg er en Württemberger). Jeg led af denne frygtelige, haabløse Syge; det tog til, Anfaldene kom hyppigere og værre; det var med mig nøjagtigt som med ham i Markus 9: jeg faldt baade i Ild og Vand og fraadede og skar Tænder; det havde næsten Karakter af Besæthed; jeg kunde i Anfald foretage Vægtsforvridninger og gjøre Spring, som syntes unaturlige. Vagefter havde jeg saa slet ingen Erindring derom. Efter stærke Anfald sov jeg hen som død. Vægerne erklærede mig enstemmig for uhelbredelig. Man vidste ikke hvad man skulde gjøre med mig. Da fandt mine Paarørende paa at sende mig til Hauptweil . . .“

„Naar?“

„Jeg var der et helt Aar. Jeg blev ført til Gud; men intet hjælp for min rædselsfulde Sygdom. Man sagde mig, at jeg hellere maatte rejse hjem igjen; det syntes ikke at være Herrens Willie, at jeg skulde komme mig. Men jeg vilde ikke. Jeg vilde blive. — Dette var mit sidste Haab. Disciplene havde ikke kunnet uddrive den onde Aand; men saa kom Herren selv ned fra Tabor, og han künde: „Derjom Du kan tro,“ sagde han til Guttens Fader. „Alle Ting er den mulig som tror.“ Og da saa Herren var gaaet ind i et Hus med Disciplene, spurgte disse triumferende, hvorfor de ikke havde kunnet uddrive den onde Aand af den Syge, og dertil svarede saa Jesus: „Denne Slags kan ikke bringes til at fare ud ved noget uden Bøn og Faste.“

Jesus — Bøn og Faste — det blev det eneste Lys i min Nat, bag det lutter Mørke — Jeg maatte tro det umulige eller — gaa tilgrunde. Jeg kom mig; min Refonvalescents var lang, jeg fyldte dem med Jesus, med Bøn og Faste — og her er jeg sund og rask for Deres Dne . . .“

„Hvad er De?“

„Jeg er Missionær i Slesvig.“

„Hvor rejser De hen?“

„Til Hamburg til et Missionærmøde.“

„Sa, De rejser jo da ihvertfald med Jaalangt.“

[Fort.]

Naar Satan mig truer.

Naar Satan mig truer, og mørkt det ser ud,
Vær nær mig med din Naade, min Herre og Gud.

Og vis mig, o Herre, saa grant jeg det ser,
I Prøvelsen Du, Fader, staar Synderen nær.

Du gjerne vil række ham hjælpende Haand
Og løse af hans Hjerte de snærende Baand.

O! lær mig at gribe din Faderhaand glad,
O! lær mig ret at bede, som Du, Herre, bad.

Da lysner det atter, min Herre og Gud,
Den trætte Sjæl i Dig faar paany hvile ud.

Og Skyerne svinde, og Sjælen blir fro;
Thi lyst det blir derinde, hvor Herren vil bo.

O, lær os bestandig i Bøn holde ud,
Omend Du stundom skjuler Dig for os, o Gud!

Thi engang det dages, den længtende Sjæl
Skal evig i sin Frelser dog engang faa Del.

Det gjælder kun vente i Bøn, — inden kort
Skal alle tunge Skyer i Sol svinde bort!

G. S.

Gamle Johanne.

af

D. J.



Deroppe paa dit lille Tagkammer, hvor Solen kaster sine Straater gennem det lille Vindue, hvor Fuglen i det grønmaalede Bur synger sin fornøjelige Sang og hvor Blomsterne staar friske og grønne, der bor gamle Johanne. Fuglen og Blomsterne ere hendes Venner, Fuglen synger Glæde ind i hendes Hjerte, Solen og Blomsterne fortælle om Guds Kjærlighed. Ja, Johanne er ret et lykkeligt Menneſte og det uagtet at hun ofte maa savne mange af Livets Fornødenheder, thi hun ejer netop, uden hvad hun ved Røffen kan fortjene, og naar Gigen værfer i Hænderne, saa hun ikke kan spinde, er det kun smaat for hende, dog „manglet Brød har jeg aldrig“ siger hun „det sørger min kjærlige Fader altid for.“

Engang saa det ud, som om hun ikke skulde faa det Nødvendigste. Det var en Mandag Morgen, hendes Spind var ikke blevet færdig om Løverdagen og spinde om Søndagen, nej, det kunde og vilde Johanne ikke. Søndagen er Herrens Dag, giver han os Brød de 6 Dage, vil han, vi skal stole paa, at han ogsaa den syvende Dag kan give os det, uden vort Arbejde.

Det var, som sagt, Mandag Morgen en kold Vinterdag. Det lille Husforraad var helt brugt op, saa nær som et Par smaa Pinde, der var det eneste, Johanne havde at varme sig ved. Brød og Bønner fandtes ikke i Huset, og af Penge var der heller ingen, men Johanne var ikke forskryt, hun stode paa ham, der sørger for det mindste Kryb, der aander paa Jorden, og hun vidste, han vilde ikke slaa Haanden af hende. I Troen paa ham satte hun sin Kaffekedel over Ilden: „Vil Herren, kan han nok sende mig Bønner til en Taar Kaffe; han ser jo, jeg trænger dertil.“ Og hvad sker? Da Kjedlen begyndte at jure, banker det paa Døren, og ind træder en Missionær, der før har været hos gamle Johanne. Han vilde nu se til hende paa denne kolde Dag. „Hvorledes har man det?“ spørger han.

„Som Gud vil, og hans Beje ere Naade og Kjærlighed.“

Derpaa tager han sin Bung frem og lægger et Par Kroner paa Bordet. „Det er nogle Penge, jeg har faaet til Uddeling, og saa tænkte jeg, at Johanne mulig kunde have Brug for dem.“

Den Gamle folder sine Hænder, løfter Blikket opad og siger: „Tak, kjære Jesus, for din Kjærlighed! jeg vidste jo, da jeg satte Kjedlen over, at Du vilde give mig Bønner, og nu har jeg baade til Brød og Brænde, tak, tak for din Kjærlighed!“ Og hun fortalte da Missionæren, hvorledes det sidste hun havde i Huset var brugt op, da Herren netop i det Øjeblik jendte hende Hjælpen. „Men saaledes har den kjærlige Fader hjulpet mig hele mit lange Liv igjennem, o ja, hans Godhed og Naade er saa ubeskrivelig stor imod mig.“

Johanne var et af de saa Menneſter, der altid takkede Herren for hver en Vid Brød, hun tog i sin Maaned, og den som altid kan takke Herren for hans velsignede Gaver, den skal aldrig komme til at mangle Brød, den kan have det mere eller mindre rigeligt, men Herren sørger for sine.

Johanne boede paa det lille Tagkammer i en stor pragtfuld Gaard, hvor de rige Beboeres Pulterkammer stod op til hendes Kammer; hun var kommen til at bo der, da hun havde været Barnepige til Værten, som ejede Stedet, og af Godhed imod hende, lod han hende for en ringe Betaling bebo det lille Kammer.

Det var fine Folk, der boede her. I Stuen to gamle adelige Damer, Søstre, med deres Kammerjomfru og Pige, desforuden bestod Husstanden af to Væsnere, som spillede en meget vigtig Rolle. Den ene var „Papas Pøppe,“ den var gammel i Familien, havde tilhørt Frøknernes Fader, den gamle Baron, der i sin Tid havde været meget højtalende, hvilket var gaaet over paa Pøppedrengen, thi den kunde raabe og strige: „Fermes la porte!“ med en Røst, der kunde høres i lang Afstand og skjære ganske forferdelig i Ørene, men tyske paa det kjære Dyr, nænede man ikke. Saa var der Letty, en liden tyk, velnæret Silkepudsel, der af Velvære og gode Dage var saa fortaandet, at den ikke kunde gaa ned ad Trapperne, men maatte bæres. Og blev det lille Dyr

træt paa en Spadertur, maatte dets Barnepige, Jomfruen, altid tage det paa Armen, hvor smudstigt det end var.

De to gamle Damer var stive og stramme i Sind og Skind; mødte Johanne dem paa Trapperne og hun ærbødig gik tilside for med et lidet Kniks at hilse paa dem, si hun et stolt Raſt med Raffen. Det var den Gamle i Hjertet, men hun juffede til Herren: „Se i Naade til dem og før dem paa dine Beje.“

Paa første Sal boede den gamle Oberst med sin unge Kone og eneste Barn, en dejlig Gut paa 6 Aar. Han var Oberstens og Oberstindens Glæde og Stolt-hed. „Det bliver noget af den Gut,“ plejede Obersten at sige, naar han saa ham imellem Kammeraterne lege Soldat, „se hvilken Holdning og hvor han forstaar at kommandere! ja han slægtet sin Fader paa, en heltstøbt Soldat og født til at være General,“ og Oberstinden saa allerede Generalen i ham, som han paa en vis Maade allerede var overfor Fader og Moder og hele Husstanden, thi hvad lille Georg vilde, blev sat igjennem, men uagtet det førte han et ventligt Regimente, thi alle i Huset elskede ham, ja selv den gamle Johanne holdt af den smukke ventlige Gut, der altid høflig hilste hende.

Obersten førte, som man siger, et stort Hus; der var Baller og Selstaber og ofte, naar Vinduerne stod aabne, kunde Musik, Støj og Latter naa op til det lille Tagkammer, og imellem lod det for Johannes Øren som vild Larm, da kunde hun folde sine Hænder og bede: „Fader, fri dem fra det Onde!“

Det var Dagen efter en saadan Aften, Oberstinden skulde op paa sit Pulterkammer, der stod lige op til Johannes Stue. Den Gamle hørte ikke, der var nogen; hun talte i Bønnen med sin Herre og Frelser højt og lydeligt, hun takkede for al Guds Kjærlighed og Godhed imod hende og bad om Velsignelse over det Hus, under hvis Tag, hun boede. Hun bad for de gamle Damer i Stuen, for Obersten, hans Hustru og lille Georg, bad at Herren vilde gjøre dem til lykkelige Menneſter, til sine Børn.

Oberstinden studiede og lyttede, da hun hørte deres Navne nævnes, hørte den Gamle bede for dem, det var noget helt fremmed for hende.

„Det er en forunderlig gammel en,“ tænkte hun, „men hun mener os det godt,“ og en underlig fugtig Taage lagde sig om hendes Dne. „Hun beder, at vi maa blive lykkelige Menneſter, det er vi jo, vi mangler jo intet, har alle Livets Goder og desuden vor dejlige Gut, hvad kan vi ønske mere?“

Staffels Kone, der i al sin Rigdom var saa fattig, at hun, naar Sorgen kom, ikke havde det, hvortil hun kunde hælde sit Hoved. Hun kendte ikke Jesus, hun tog imod alle hans kjærlige Gaver, men gav ikke Giveren Tak derfor.

Oberstens var, hvad man kalder, gode Menneſter, der gif mange Fattige ud og ind, men aldrig gif de tomhændede fra deres Kjøkken. De holdt af Verden og Verden af dem.

Det var i December Maaned, Julen nærmede sig med stærke Stridt, i Stuen og paa 1ste Sal blev der braſet og stegt, bagt store Rager og smaa Rager; for at have noget at tage til i Højtiden der var Travlhed og Virksomhed. Oberstinden var selv med, og lille Georg hjalp trolig til med at snage paa Ragerne.

„Kunde min lille Gut ikke have Lyſt til at bringe nogle af vore gode Rager til gamle Johanne paa Kvisten, Du vilde sikkert gjøre hende en Glæde dermed, hun faar vist sjælden noget af den Slags.“

„Det vil jeg gjerne,“ svarede Georg, „jeg mødte hende paa Trappen, da jeg kom fra Skolen, og idet hun gif forbi mig, sagde hun: „Gud velsigne Dig!“

Oberstinden tvøbte en stor Pakke med Rager ind, og sagde: „løb op med dem, hils hende venlig fra Moder og øns hende en glædelig Jul.“

„En underlig gammel en,“ tænkte Oberstinden igjen, „men hun mener os det godt. Gud velsigne min kjære Dreng! det var et godt Ønske. Jeg maa tænke paa at glæde den Gamle i Julen.“

Saa kom da den dejlige velsignede Jul, den Tid, hvor Menneſtehjertet ligesom udvider sig, ikke alene hos den, der aabner sit Hjerte for Julekongen Jesus, men selv for det Menneſte, hvem han er en rømmet. Julen aander Glæde ned over alt det stabile lykkelige den, der lukker Julekongen ind i Hjerter og Hjem.

Saaledes var det desværre ikke med den, hvem Johanne boede under Tag med. Oberstens søre som vi allerede har hørt, velvillige, godgjørende Menneſter, men Jesus kjendte de ikke, det var ikke for at glæde ham, de hjalp deres Medmenneſter. — Og de

To tunge Arbejdsaar gif endnu hen, førend han egentlig naaede det rette Fældt for sin Virksomhed.

Først i November 1880 kom han efter en langvarig, ofte ved streng Sygdom afbrudt Rejse til Kong Mtefas Hof, Uganda.

Hans Breve, skrevne fra denne centralafrikanske Despots Residens, hvis Besidder tillige var en Hylter af allerførste Rang, læses som en fængslende Roman. Venlig som hans Modtagelse var, nærede Mackay allerede de bedste Forhaabninger for Fremtiden. Kongen hører ikke alene villig Guds Ord, men han forbyder endog Slaveriet, ja Søndagsarbejdet; det synes kun et Tidsspørgsmaal at vinde ham ganske. Og den utrættelige Mackay lader det ikke mangle paa noget. Med den ham iboende Overbevisnings Kraft kæmper han jaavel mod den forhaanden værende Vantro og Overtro som mod de ved Hoffet vel anseede Araberes haanende Ord — kæmper han tilsidst ogsaa mod de snart efter ham opdukkende franske Missionærer, over hvis Handlemaade Mackays Meddelelser kaster et ejendommeligt Lys. Men han kæmper ikke blot med Tungen, i virksomt Arbejde finder vi ham allevegne, idet han lader Handling følge sin Mund. Han forfærdiger Trykapparater og lærer Hedningerne at læse, han graver Brønde, bygger Huse, baner Veje gennem øde Steder eller arbejder i Smedien for at lave Agerdyrkningsredskaber for Folkene. Han var en ægte Missionær hos hvem Udbredelsen af Læren stod i inderlig Sammenhæng med alle Kulturens Fordringer.

Tegnene paa en velsignelsesrig Virksomhed formere sig allerede paa en glædelig Maade. Den tilhymelende høje Flod fulgtes imidlertid altfor snart af den laveste Ebbe. Mackay og hans Kammerater maatte erkjende hvorledes Mtefas Gunst dog kun havde været forsængelig Løgn og Bedrag. De første Kristenforfølgelser brød ud. Kongens Blodtørst flammede, efter en Stund at have været bunden, paany op, og forgjæves opfordrede de engelske Missionærer de franske Medarbejdere til fælles Protest. „Vi er i Bagandas Dine Gæster uden Indflydelse; vi er overbeviste om, at vore Indlæg vil være uden Nytte. Af denne Grund kan vi ikke blande os ind i dette Anliggende,“ svarede Père Livinhac skriftlig paa den engelske Missions trængende Opfordring.

Saalænge Mtefa levede, var Mackay og hans trofaste Medarbejdere dog beskyttede mod personlig Fare; da han imidlertid døde i Oktober 1884 og hans Søn Mwanga besteg Tronen, begyndte den værste Prøvelsens Tid. Det staaer endnu i frisk Erindring, hvorledes Biskop Hannington efter hans Tilskyndelse blev myrdet, og hvorledes det lille, man med Nøje havde vundet, stod paa Spil. Mackays nærforbundne Kammerat, M. Ashe, beretter udforligt om disse Skrækkens Dage, i hvilke Missionærernes Liv hang i et Haar.

„En Skare Piger kom til os,“ fortæller han bl. andet, „med den korte Befaling, at Mackay straks skulde indfinde sig paa Slottet.“

Hvad betød denne Befaling? Vi knælede ned sammen og bad. Mackays Bøn var som et Barns, en ligefrem, tillidsfuld Anmodning. Ibmtyg som et Barn laa han der i Bøn til Gud, men ligeoverfor Mwanga var han kjæk og dristig.

Med Kraft og Seltemod fremstillede han sig for Kongen og hans Hofmænd, som i Forening næsten i tre Timer overste ham med Formædelser. Til sidst tog det allerede befrygtede blodige Udfald paa Tragedien pludselig en højst komisk Vending, idet Mwanga uden videre tilraabte sine Folk: „Giv disse hvide Mennesker et Par Fjor, saa at de igjen kan komme til Rol!“ Han talte og vinkede med Haanden. Audientien og Tilbøven var over.“

Ikke blot Missionærerne, men ogsaa de Omvendte — Mackays Breve viser tydeligt dette — lagde under disse Forfølgelser et beundringsværdigt Seltemod for Dagen. Og deres Trofasthed, deres Udholdenhed under de største Kvaler var det ogsaa som holdt Mackay fast i Uganda efter at Ashe havde maattet forlade ham.

„Seg holder det ikke ærefuldt at bryde sit Ord!“ skrev han ret og slet til sit Hjem.

Først i Juli 1887 forlod han paa Kongens udtrykkelige Befaling Uganda.

At den Sed, han udjaede, har baaret god Frugt, viste sig allerede i de paafølgende Aar; men disse beviste rigtignok ogsaa hvilken Skade denne Dobbeltvirksomhed gennem evangeliske og katholske Missionærer paa et og samme Sted maa udøve.

Paa Sydkysten af Nyanza, i Uvambiro, fandt den Utrættelige Anledning til ny Virksomhed. Herfra skrev han i Januar 1888 til Hr. Generalsuperintendent Baur, sin gamle Berlinerven: „Tyskland har i dette Land været virksomt, og jeg glæder mig over, at det forholder sig saa. Det store Hjerte af Ostafrika er allerede ved gjensidig Overenskomst mellem Tyskland og England blevet henvist til de tykke Foretagender. Forhaabningsfuldest er den Kjendtgjerning, at de gode Kristne i Fædrelandet gjør kraftige Anstrængelser for at indføre Kristendommen i den nyerhvervede Landstrækning. Vi byder Missionærerne velkomne. Maatte de alle rigeligen vel siges i deres Arbejde og deres Stationer udvides, indtil det fjerneste Indre er naaet. Vi retter isærdeleshed vore Blye paa Bistanden fra Verdens ældste og efter min Mening bedste Missionssekt, Brødre-menigheden. I Sandhed et skjont Udtryk af varm Anerkjendelse, dobbelt værdifuldt fra denne Mund.“

Her i Uvambiro var det ogsaa, at Mackay mod Slutningen af August 1889 modtog Stanley og Emin Pascha paa deres Tilbagerejse fra Vadelai — her blev han endelig den 8de Februar 1890 bortreven midt under sin Virksomhed ved et heftigt Anfald af Malariafeber.

I det smukke, hjertensvarme Forord, hvormed Generalsuperintendent Baur ledsager sin Vens Livsbillede, siger han: „Svad Grev Morton udraabte over John Knoxes Grav — Her ligger den, som aldrig har frygtet for noget Menneskes Ansigt — kunde ogsaa staa skrevet over Mackays Grav. Men der var noget mere ved ham end Frygtløshed for Mennesker. Denne fjeldne Dyd var kun et Udslag af hans hellige Frygt for Gud, hans Troesjamsfund med Kirkens fejrrige Hoved, hans Begejstring for Guds Rige og hans Medsyn for den bundne Menneskeslægt.“

Saaledes var det i Sandhed. Og derfor bliver den stotke Lægmandsmissionær, der i sin Kjærlighed til og Hengivenhed for sin Opgave var lige stor som i sin praktiske Begavelse, et lysende Eksempel for alle, hvis Hjerte og Kald drager dem ud blandt Hedningerne.

Fra Andersen.

[Et Billede.]

En Rejse opad Trondhjemsfjorden mellem Indherredsbygderne minder i mangt og meget om Njøsen. Det er de samme afrundede Aaer og vide Engletter, om end alt her er pr. Distance; thi Fjordens Bredder sees i den lysmættede, friske Søluft i et blaaligt fjernt Skær. Og bag Indherreds mørke Aaer sees stadig at hæve sig Toppe, der efterhaanden smelte væk i det Fjerne og drage Tankerne med sig. Det er en vis ubestemt Uro over dette Landskab, en Uro skabt af vor egen Fantasi og næret af de hvide Maagesloffe, der svæve her gennem Solfinnet.

Nu og da nærmer man sig et Stoppested. Et saadant i Sundnæshavn paa Indersøen (6), i hvis Nærhed den store Gjenom Sundnæs (1) hæver sig mellem Træerne. Engen omkring har foruden sin Naturskjønhed ogsaa sin Industri: Indersøens Kalkværk (3). For Kunsten har Fædrene sørget gennem den flere hundrede Aar gamle Sakshaug Kirke (4), hvis Mure ere kjøbte af Trondhjems Odselskab, og som er prydet med mangehaandede interessante Forzinger (Eks. Fig. 8). Ruinerne og Aarstallene ere vel nærmest at tilskrive en senere Tid.

Sk. M.

Lægeraad.

Spørgsmaalene maa formes saa korte og saa nøjagtige efter Sygdomssymptomerne som muligt. Opgivelse af Alder, Binsfælling, Lærens og tidligere gennemgaaede Sygdomme ønskes gjerne. Kun Spørgsmaal fra Abonnenterne besvares, ligesom tydeligt Navn og Adresse maa opaates. Spørgere i Amerika kunne ikke vente Svar før om ca. 4 Maanedre.

„M. + S.“

Lad aldrig Drengen drikke Vand, lige før han lægger sig om Aftenen. Efterat han har sovet en halv Time, vækkes han og bøv op.

Lad Lægen undersøge, om der er nogen organisk Fejl f. Eks. en Forstøvning tilstede. Ofte betinger en saadan denne Blage.

D. P. Trondenes.

Det er vel „Drøvelen“, som er for stor. Den kan klippes af (en usfarlig og ikke smertefuld Operation.) Ved Fortjølelse kan De gurgle Dem hver 2den Time med et Gurglevand, f. Eks. 5% Opløsning af Chlorætalicus.

A. F. Eikefjord.

Lad Lægen (om nødvendigt, bør De rejse ind til Bergen,) mikroskopisk undersøge „Haarlogen“. Han vil efter Undersøgelsen beordre en Behandling, som De nøjagtigt maa følge.

N-o.

1. Undgaa salt og roget Mad, Kaffe og daarlig fægt Brød.
2. De bør helst spise 3 Gange daglig — og til regelmæssige Tider. — Lidt „Mellemsmad“ kan jo ikke skade, forresten.
3. Jo Gymnastik er meget tjenlig for Dem, ligesaa al Slags „Sport.“
4. Medicamenter behøves neppe, naar De følger disse Besvarelser

M. B. S. A. Y.

Afforingens Udseende staaer sandsynligvis i Forbindelse med Brug af Willerne.

1. Istedetfor disse bør De benytte 1/2 Dglas Hunyadi Janos Bitterwasser (Saglehner) paa fastende Mave om Morgenen og derpaa spadsere 1/2 Time.
2. De bør helst benytte „haardt“ Brød (Skonrotter, Kjev) — eller ristet Fransbrød.
3. De bør isaafald underkaste Dem en ordentlig Badetur til Sommeren. En Læge vil, efteret have undersøgt Dem, bestemme hvilket Bad.

A. F. Eikefjord.

Pilemans ægte Mustachebalsom er ligesom andre haarfrembringende „Læge“midler vistnok mere stiftet til at minste Pengepungens Indhold end øge Haarenes Antal.

B. D. Chr. Sund.

Det har Intet at byde. Vast Dem en eller et Par Gange om Ugen med almindeligt lukket Sæbevand, og hvis der er nogen Hudløshed under „Belaget“, kan De smøre paa lidt Zinksalve.

—n S-o.

Med en Glasprojete sprojtes 3 Gange dagligt Næsen ren ved Hjælp af en 2% Borhyreopløsning. Der efter benyttes som Snus 4 a 5 Gange daglig et Pulver af lige Dele Tanin og Borax.

Af „Illustreret Familieblad“, som redigeres og trykkes i Norge, udkommer hver Lørdag en amerikansk Udgave i Decorah, Iowa. Prisen paa denne er 1 Dollar for Aaret, betalt i Forstud. Subskription modtages ved hvert Kvartals Begyndelse, men ikke for mindre end et Aar ad Gangen. Alle Bestillinger maa være ledsagede af Forstudsbetaling og adresseres til

„Illustreret Familieblad.“

Decorah, Iowa.

Indhold.

Bed Aarskjiftet. Digt af J. S. Nyther — Fernbane situationer. Af V. L. — Naar Satan mig truer. Digt af G. S. — Gamle Johanne. Af D. J. — Et Forfæmper for kristelig Kultur i Afrika. — Gud raader for hvad Aaret os skal bringe. [Billede.] — Haugfosjen i Modum. [Billede.] — Fra Indersøen. [Med Billede.] — Kystlandskab. Motiv fra Karmoen. [Billede.] — Fra Stavanger. [Billede.] — Lægeraad.